

FELSŐOKTATÁS

A felsőoktatás keretszabályait a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) határozza meg, amely 2012. szeptember 1. napján lépett hatályba. A korábbi felsőoktatási törvények alatt megkezdett képzésekről az Nftv. az átmeneti rendelkezések között rendelkezik. Állásfoglalásaink kialakítása során kiemelten figyelembe kellett vennünk, hogy egy-egy panasz melyik törvény hatály alá tartozik, ennek megfelelően adtunk tájékoztatást a hozzánk fordulóknak.

A 2015. évi felsőoktatást érintő jogszabály-módosítások eredményeként – többek között – bevezetésre került a képzési és oktatási problémák feltárása céljából a kompetenciamérés; új felsőoktatási intézményi formaként megjelent az alkalmazott tudományok egyeteme, amelynek keretében több főiskola elnevezése megváltozott. A felsőoktatási intézmény stratégiai döntéseinek megalapozása, valamint a gazdálkodási tevékenység szakmai támogatása és ellenőrzése céljából megjelent a konzisztórium. Az elmaradott régiók versenyképességének fejlesztése érdekében székhelyen kívüli képzésként közösségi felsőoktatási képzési központ is alapítható.

Az Nftv. a jogellenesen vagy bűncselekménnyel megszerzett oklevél, illetve nyelvvizsgabizonyítvány visszavonásának lehetőségét is megteremti. 2015. szeptember 1-től bevezeti a jogalkotó a finanszírozási formák közötti átsorolással kapcsolatban a jogszabályi lehetőségét a minimum követelmények központi meghatározásának. Ennek értelmében azon hallgató, aki továbbra is állami ösztöndíjjal támogatott képzésben kíván részt venni, annak az utolsó két aktív félév átlagában legalább tizenhét kreditet kell szereznie félévenként, a tanulmányi átlag minimuma pedig központilag kerül meghatározásra. Utóbbi két rendelkezést a törvény felmenő rendszerben vezeti be a 2016/2017. tanév első félévétől tanulmányaikat megkezdő hallgatókra.

Az Nftv. adja a felsőoktatás keretszabályait, amely törvény mellett további részletszabályokat tartalmaznak a következő rendeletek. Az érettségire vonatkozóan az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: érettségi rendelet), illetve a köznevelési törvény, míg a felvétellel kapcsolatban a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: felvételi rendelet). Az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendeletben lehet megtekinteni többek között az érintett szakok idegennyelvi követelményeit. A különböző ösztöndíjakra, támogatásokra és eljárási díjakra vonatkozó rendelkezéseket a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: térítési és juttatási rendelet) szabályozza. 2015. április 17-én lépett hatályba az Nftv. végrehajtási rendelete, a fogyatékkal élő hallgatók esélyegyenlőségének előmozdítására vonatkozó szabályozást is tartalmazó 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 2015. évi végrehajtási rendelet).

A felsőoktatási területen hozzánk érkezett panaszokat hagyományosan három nagy csoportba osztjuk: az első csoportba a felvétellel és az érettségivel kapcsolatos ügyek kerülnek. A második csoportot a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének gyakorlatát taglaló ügyek alkotják, míg a harmadik csoportba a tanulmányok finanszírozásának kérdéseit érintő ügyek tartoznak.

ÉRETTSÉGI-FELVÉTELI A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBE

Az érettségivel és a felsőoktatási intézményekbe való felvétellel kapcsolatos ügyeket évek óta összevontan kezeljük, mivel e két eljárás ezer szálon kapcsolódik egymáshoz, az önálló felvételi vizsga általános eltörlése óta az érettségi vizsga lépett annak helyébe. Az érettségi bizonyítvány középiskolai végzettséget tanúsít és a hatályos felsőoktatási törvényben meghatározottak szerint felsőoktatási intézménybe való felvételre jogosít.

Az érettségi vizsgára az érettségi rendelet mellett vonatkoznak a köznevelési törvény szabályai is, a felvételre pedig a felsőoktatási felvételi eljárásairól szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (felvételi rendelet) mellett az Nftv. rendelkezései.

A továbbtanulni szándékozó tanuló felvételi eredményét jelentősen befolyásolhatja egy érettségi vizsga(rész) elmulasztása, sikertelensége, illetve annak későbbi pótlásának vagy megismétlésének jogszabályban rögzített feltételei.

Egy szülő gyermeke emelt szintű informatika érettségi vizsga pótlásának lehetőségével kapcsolatban érdeklődött. Az informatika tantárgy pótlásával kapcsolatban az érettségi rendelet rögzíti a pótlás módját és részletszabályait, így ha a vizsgázó egy vizsgatárgy gyakorlati vizsgarészének teljesítésére – neki fel nem róható okból – képtelenné válik, az adott vizsgatárgy helyett másik vizsgatárgyat választhat, vagy a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolhatja. Utóbbi esetben két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie, a pótlás tényét pedig a törzslapon, az érettségi bizonyítványában, tanúsítványában – záradék formájában – fel kell tüntetni. A felvételi rendelet szerint nem számítható érettségi pont az érettségi vizsgatárgy százalékos eredményéből, amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolta, és az érettségi bizonyítványt, illetve a tanúsítványt fenti záradékkal látták el. A jogszabályban foglaltakra figyelemmel az ügyben oktatási jogsérelmet nem tudunk kimutatni. A panaszos szülő által felvetettek érdeksérelmet okozhatnak, azonban ezzel kapcsolatban nincs hatáskörünk vizsgálatot indítani. (350/2015/OJBIT)

A felvételi jelentkezés határideje megelőzi az érettségi vizsgaidőszakot, azonban a sikertelen érettségi vizsga nem teremt jogalapot a már befizetett felvételi eljárással kapcsolatos jelentkezési díj visszakövetelésére.

A panaszos szülő sérelmezte, hogy leánya matematikából elégtelen osztályzatot kapott év végén, ami miatt elvesztette a felsőoktatási jelentkezéssel kapcsolatban befizetett jelentkezési díjat. Tájékoztattuk, hogy a felvételi tájékoztató alapján a befizetett felvételi eljárási díj visszaigényelhető, amennyiben a jelentkező legkésőbb a jelentkezési határidő lejártáig visszavonja felvételi jelentkezési kérelmét; ha elkésett felvételi kérelme elutasításra kerül; ha a meghatározott felvételi eljárási díjnál magasabb összeget fizetett be, a különbözet erejéig; vagy ha nem nyújtott be érvényes felvételi jelentkezési kérelmet.

Amennyiben a tanuló érvényes jelentkezést nyújtott be, de utólag – a jelentkezési határidőt követően – bármilyen okból meggondolta magát és visszavonja jelentkezési szándékát – törölteti az összes jelentkezési helyét –, illetve csak egyes jelentkezési helyeit törölteti, az eljárási díj visszafizetésére nincs mód. (315/2015/OJBIT)

Egy szülő fordult hozzánk a korábban hatosztályos gimnáziumban tanuló gyermeke felvételi pontjaival kapcsolatos kifogásaival.

A panaszos azzal kapcsolatban kereste meg hivatalunkat, hogy gyermeke a felsőoktatási felvételi eljárás során nem érte el az állami ösztöndíjjal támogatott képzéshez szükséges ponthatárt a 2014. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás során. A jelentkező hatosztályos gimnáziumban folytatott tanulmányokat, ahol a földrajz tantárgy utolsó két éve a 8-9. évfolyamra esett, amelyben a panaszos szerint már középiskolai tananyagot oktattak a gyermeke számára. A közoktatási törvényben, valamint a felvételi rendeletben foglalt rendelkezések azonban kizárják a 8. évfolyamon teljesített tanulmányokból felvételi pont számítását. A szülő szerint a hat- és nyolcosztályos középiskolák pedagógiai koncepciójának az a lényege, hogy a nyolcosztályos általános iskola és a négyosztályos középiskola közti határvonalat máshol húzzák meg, így esetenként a kilencedik évfolyamnál jóval előbb kezdődik meg a középfokú nevelési-oktatási szakasz.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, ennek keretében pedig a köznevelési és a felsőoktatási szaktárcához fordultunk. A köznevelésért felelős helyettes államtitkár levelében arról tájékoztattott, hogy a köznevelési törvény hatályba lépéséig az iskola – nevelőtestület – határozhatta meg, hogy a nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési feladatokat milyen tantárgyi szerkezetben és milyen szakaszolással dolgozza fel. A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletben kerültek kiadásra a Nat. alapján a miniszter által kiadott kerettantervek. A hatosztályos gimnázium esetében 2013 szeptemberétől felmenő rendszerben került bevezetésre a kerettanterv, amely az egyes évfolyamokon tanítandó kötelező tantárgyakat is meghatározza. Ebből következően már nem fordulhat elő, hogy a természettudományos tantárgyak tanítása 10. évfolyam előtt befejeződjön.

A felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár tájékoztatása szerint a kilencedik évfolyam előtt tanult tantárgyak beszámítására nincs lehetőség, de mivel a felvételi rendszer érzékeny a felmerülő problémákra, ezért a tanulmányi pontok számításánál lehetőséget biztosít a természettudományos tárgyak beszámításánál a különböző variációkra, így például egy, két évig tanult tárgy vagy kettő, egy-egy évben tanult tárgy megjelölésével.

A tájékoztatásokból azt állapítottuk meg, hogy a jövőre vonatkozóan a jogszabályok rendezik a tantárgyi struktúra központi szabályozásával a szülő természettudományos tantárgyakkal kapcsolatos felvetéseit, azonban a panaszos gyermeke ügyében az oktatási jogsértés orvoslására nincs mód. (172/2015/OJBIT)

A felsőoktatási felvételi eljárás során a fogyatékossgal élő jelentkező részére adható többletpontokkal kapcsolatban a felhatalmazó rendelkezést az Nftv. 41. § (1) bekezdés c) pontja határozza meg. Eszerint a Kormány a fogyatékossgal élő jelentkezők csoportjához tartozók esélyegyenlőségét a felsőoktatási felvételi eljárás, illetve a felsőoktatási tanulmányai során biztosítja. Fontos kiemelni azonban, hogy a fenti szabályozásban foglaltaknak korlátja, hogy az esélyegyenlőség biztosításának teljesítése során nem lehet mentesíteni a jelentkezőt a felsőoktatási szakképzésben, alap- és mesterképzésben az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények teljesítése alól. Az Nftv. értelmező rendelkezése szerint a fogyatékossgal élő hallgató (jelentkező) az, aki mozgásszervi, érzékszervi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékossgal együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum-zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A továbbtanulás szempontjából a felvételi rendelet szabályozza az esélyegyenlőség biztosítását garantáló rendelkezéseket. A felvételi eljárásban többletpontra jogosító egyik körülmény a fogyatékossgal. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a fogyatékossgal élő jelentkező minden jelentkezési helyén 40 többletpontra jogosult. A jelentkező jogosultságát (a kedvezményre jogosító feltételek meglétét) a meghatározott határidőig kell igazolni. Az igazolás pontos módját, az ezzel kapcsolatos információkat a Felsőoktatási felvételi tájékoztató tartalmazza az Nftv.-ben és 2015. évi végrehajtási rendeletében rögzítettekkel egyezően.

Egy tanulási nehézséggel küzdő panaszos a korábban folytatott középfokú tanulmányai idején kiállított szakértői vélemények megállapításait sérelmezi, és a felülvizsgálat lehetőségéről érdeklődött, mivel a felvételi eljárás során ezen tényre kívánt hivatkozni. Továbbtanulási szándékára tekintettel a státuszának felülvizsgálata szempontjából a felvételi eljárásra, illetve a felsőoktatásra vonatkozó hatályos szabályok az irányadóak. Tájékoztatuk a panaszost, hogy a korábban részére kiállított szakértői vélemény alapján köznevelési státusza szerint tanulási nehézséggel küzd, vagyis kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő tanuló, azonban nem sajátos nevelési igényű. Erre tekintettel a felsőoktatási felvételi eljárásban nem tekinthető fogyatékossgal élő jelentkezőnek. Javasoltuk számára, hogy amennyiben továbbra is vitatja státuszát, ez esetben kezdeményezze a kérdés felülvizsgálatát az illetékes kormányhivatalnál. (452/2015/OJBIT)

Az Nftv. 49. § (8) bekezdése alapján a fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgalhoz igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani számára ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő

kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez. A fogyatékossgal élő hallgatók és jelentkezők esélyegyenlőségét biztosító részletszabályokat a 2015. évi végrehajtási rendelet tartalmazza.

A panaszos gyermeke tanulási nehézségeire tekintettel a felsőoktatási felvételi eljárás során alkalmazható könnyítéssel kapcsolatban érdeklődött. Tájékoztatuk a szülőt a jogszabályi rendelkezésekről, a 2015. évi végrehajtási rendeletben foglalt részletszabályokról és a jelentkező részére adható kedvezményekről, az igazolás rendjéről, továbbá a státuszának felülvizsgálatára vonatkozó eljárási szabályokról. (472/2015/OJBIT)

A speciális szükségletű hallgatók tanulmányainak folytatásához szükséges elvek és lehetőségek, valamint az ehhez kapcsolódó könnyítések, felmentések kereteit, határait az Alaptörvény által meghatározott esélyegyenlőség előmozdításának követelménye és a művelődéshez való jog jelöli ki. Az esélyegyenlőség előmozdításának követelményével az Alaptörvény állami feladatként határozza meg az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését szolgáló intézkedéseket, ehhez kötődően külön védelmet igénylő csoportként nevesíti a fogyatékkal élőket.

A fogyatékos személyek az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal állapotukból fakadóan kevésbé tudnak élni, ezért indokolt, hogy minden lehetséges módon előnyben részesüljenek. Az előnyben részesítés követelménye a társadalom valamennyi területén érvényesítendő elv, ennek megfelelően garanciális rendelkezései a felsőoktatásra vonatkozó ágazati jogszabályokban is rögzítésre kerültek. Ezen keretek között, a felmerülő korlátok elbontásával biztosítja a jogalkotó az esélyegyenlőség teljesülését a tudás kibontakoztatásának elősegítése érdekében. Az emberi méltósághoz való jog abszolút jellegű lényeges tartalmát minden ember egyenlő méltósága testesíti meg, ehhez kötődik a személyiség szabad kibontakozását lehetővé tevő azon nevesített jog is, amely a megfelelő képességű magyar állampolgárokat felsőoktatási intézményben felsőfokú tanulmányok folytatására jogosítja.

Az állam felsőoktatással kapcsolatos alkotmányos feladata, hogy a tanuláshoz való jog előfeltételeit megteremtse és e jogot igénye szerint bármely, a felsőfokú oktatásban való részvétel szempontjából megfelelő képességekkel rendelkező polgár számára biztosítsa. A felsőfokú oktatásban részvétel lehetősége tehát képességei szerint illeti meg a magyar állampolgárokat, az adott képzésben való felvételi eljárás során a hallgatónak számot kell

adnia tudásáról, csak ennek teljesülésével nyerhet felvételt bármely felsőoktatási intézménybe. Aki a lebontott gáta ellenére nem tud számot adni tudásáról, az előírt követelményeket nem teljesíti, az nem jogosult felvételt nyerni, és így közvetve képzettséget igazoló oklevelet szerezni a kívánt felsőoktatási képzés keretében.

Egy diszlexiával élő jelentkező kívánt felsőoktatásba felvételt nyerni, azonban ezt elutasították arra hivatkozással, hogy az érettségi eredménye alapján számolt pontjai nem érték el a felvételhez szükséges minimum szintet, vagyis a 280 pontot. Az esélyegyelőségért kapható többletpontokat tekintve bekerülhetett volna a kívánt képzésre, ennek minimum ponthatárba történő beszámíthatóságát azonban jogszabály zárja ki. A pontszámítás során az emelt szintű érettségéért, nyelvvizsgáért, szakirányú OKJ szerinti szakképesítésére járó többletpontokat is figyelembe veszik.

A felvételi rendelet értelmében csak az a jelentkező vehető fel, akinek a 19. §, 20. § és a 21. § (1) bekezdés j) pontja szerint járó többletpontokkal együtt, de más jogcímen adható többletpontok nélkül számított pontszáma eléri vagy meghaladja a 280 pontot. Eszerint az esélyegyenlőségért adható többletpontok ezen ponthatárba nem számítanak bele. Tájékoztattuk a panaszost a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, továbbá felhívtuk a panaszos figyelmét az ismétlődő érettségi vizsga, a felsőoktatási szakképzésben vagy OKJ-s képzésben való részvétel lehetőségéről is. (484/2015/OJBIT, 539/2015/OJBIT)

A tanulmányi versenyen elért eredmények alapján szintén többletpontok járnak. Ilyen verseny az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny (OKTV), a Szakmacsoportos szakmai előkészítő érettségi tantárgyak versenye (SZÉTV) és a Középiskolai Tudományos Diákkörök Országos Konferenciája (TUDOK).

Egy felsőoktatásba jelentkező a TUDOK-on elért eredményére kapható többletpontokkal kapcsolatban fordult hivatalunkhoz. A versenyen témamegkötés nélkül készítenek a fiatalok tudományos kutatást. Az elődöntőn a szociológia és közgazdaságtan versenyszekcióba sorolták a pályamunkáját, amelyről tovább jutott a döntőbe, ahol szociológia szekcióban első díjat szerzett, és ezzel 20 többletpontra jogosult magyar nyelv és irodalom tantárgyból. A panaszos azonban többnyire gazdasági képzésre jelentkezik, ahol a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésre történő bejutás esélyeit nagyban növelné a 20 többletpont, de azt csak történelem tantárgy esetén tudná beszámíttatni. A konkrét eset kapcsán megállapítottuk, hogy a panaszos a szekció-besorolással kapcsolatban rendelkezésre álló jogorvoslat kimerítését elmulasztotta. Azonban az általa felvetettekkel kapcsolatban általánosságban a felsőoktatásért felelős államtitkársághoz fordultunk. A szaktárca tájékoztatásából kiderült, hogy szükségesnek ítélték a szekciókba sorolt teljesítmények, és az érettségi tantárgyak megfeleltetésének felülvizsgálatát. Erre tekintettel az Oktatási Hivatal újból felvette a kapcsolatot a TUDOK verseny szervezéséért felelős Kutató Diákokért Alapítvánnyal, akik megküldték az aktuális szekciólistát, így a 2016-os felsőoktatási felvételi tájékoztatókba már az új listák kerülnek be. Az ügyben az Oktatási Hivatal és a verseny szervezői között további egyeztetések várhatóak. (404/2015/OJBIT)

A felsőoktatási intézmények autonómiájának körébe tartozik az a kérdés, hogy mely napra írja ki a felvételi vizsgáját. A felsőoktatási jogszabályok nem tiltják azt, hogy több intézmény ugyanarra az időpontra hirdessen meg felvételi vizsgát. Ilyen esetben az intézmények megadhatnak pótfelvételi időpontot is, ám erre nem kötelezhetők. A jelentkezők a felsőoktatási felvételi tájékoztatóból idejében értesülhetnek a vizsgák időpontjáról, és jelentkezéseik beadásakor ezt az információt is figyelembe vehetik. A jelentkezők szabad intézményválasztási jogát a fenti gyakorlat nem korlátozza, a felvételiző szabadon választhat az intézmények között. E jognak ugyanis nincs olyan vetülete, hogy egyszerre több intézmény választását is lehetővé tegye a jelentkező számára. A felvételiző egy adott intézménybe való bejutásának esélyét sem csökkenti ez a rendszer, hiszen ez az adott intézmény felvételi vizsgáján dől el, minden pályázóra nézve ugyanazon feltételek mellett. A felsőoktatási jogszabályok pedig nem garantálják azt, hogy egy időben több intézménybe is rendelkezzen bejutási eséllyel a felvételiző, és ezt álláspontunk szerint nem is kell garantálniuk, ez az Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdésében foglalt művelődéshez való jogból sem vezethető le.

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk vizsgálatát, hogy a művészeti egyetemek a felvételi eljárás során azonos időpontokra szervezik a vizsgáikat. A korábbi években többen fordultak már hozzánk hasonló panasszal. Az ügyben változatlan az álláspontunk, amelyről tájékoztattuk a jelentkezőt. Felhívtuk a beadványt benyújtó figyelmét arra, hogy a felvételi rendelet alapján, a felsőoktatási intézmény által szervezett gyakorlati, egészségügyi alkalmassági, pályaalkalmassági és nyelvi alkalmassági vizsga, valamint a mesterképzésben szervezett felvételi vizsga esetén meghatározott külön eljárási díj esetlegesen visszaigényelhető, ennek szabályairól a felvételi tájékoztatóból tud informálódni. (183/2015/OJBIT)

TANULMÁNYI ÉS VIZSGAÜGYEK

A hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A hallgatói jogviszony-igazoláshoz fontos joghatások kötődnek, így annak kérelemre történő kiadásának elmaradása sértheti a hallgató információs önrendelkezéshez való jogait.

Egy passzív hallgatói jogviszonnyal rendelkező panaszos hivatalunkhoz fordult, mert a felsőoktatási intézmény tartozás miatt nem adta ki részére a kért jogviszony-igazolását. Tekintettel arra, hogy a hallgató nem merítette ki a jogorvoslati lehetőséget, vizsgálat megindítására nem volt módunk. De tájékoztattuk a hallgatót, hogy az Nftv.-ben foglaltak szerint a hallgatói jogviszony típusa, keletkezésének és megszűnésének időpontja és módja az Infotv. szerinti személyes adatnak minősülnek. Az információs önrendelkezési jog egyik legfontosabb garanciája az érintettek tájékoztatáshoz való joga. Eszerint az érintettet kérésére tájékoztatni kell a kezelt adatairól és az adatkezelés legfontosabb körülményeiről. Az Infotv. szerint a hallgatói jogviszonyra vonatkozó

személyes adatok kezelője a felsőoktatási intézmény, így az adatkezelőre nézve kötelező törvényi rendelkezéseket be kell tartania. Mindezekre tekintettel az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél tájékoztatását személyes adatai kezeléséről. A tájékoztatás ingyenes, ha a tájékoztatást kérő a folyó évben azonos adatkörre vonatkozóan tájékoztatási kérelmet az adatkezelőhöz még nem nyújtott be. Egyéb esetekben költségtérítés állapítható meg. Az érintettek tájékoztatáshoz való joga azonban nem korlátlan. Az Infotv. alapján az érintett tájékoztatását az adatkezelő csak a jogszabályban meghatározott esetekben tagadhatja meg. Jelenleg azonban nincs olyan hatályos törvényi rendelkezés, amely a hallgatók tájékoztatáshoz való jogát a fentiek szerint korlátozná, ennek megfelelően a tájékoztatást tehát minden esetben meg kell adni. Az adatkezelő köteles a kérelem benyújtásától számított legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 30 napon belül, közérthető formában, az érintett erre irányuló kérelmére írásban megadni a tájékoztatást. A tájékoztatáshoz való jog gyakorlásának tipikus módja a törvény alapján az, hogy az érintett levélben kéri az adatkezelőtől a tájékoztatás megadását, aki arra levélben válaszol. Tájékoztattuk a panaszos hallgatót, hogy amennyiben úgy érzi, hogy a hallgatói jogviszony igazolásának kiadásával kapcsolatban jogsértően járt el az intézmény, úgy lehetősége van Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz fordulni. (168/2015/OJBIT)

Egy hallgató megítélése szerint az állampolgárok nagyobb csoportjának alapvető jogait sértheti a jogszabályokban előírt tanulmányi követelmény, miszerint alapképzésben harminc kredit teljesítését írják elő félévente. A panaszos előadta, hogy egy kredit teljesítése az Nftv. szerint harminc óra tanulást jelent, véleménye alapján mindezek megkövetelése a hallgatók alapjogait sérti, mivel heti negyven óránál több tanulást, kvázi munkát követelnek meg tőlük. A hallgató érvelése szerint saját szemeszterének időtartamát figyelembe véve ez a napi 8 órát meghaladó elfoglaltság „túldolgoztatásnak” minősül.

A hallgatót tájékoztattuk, hogy az Alaptörvény XVII. cikke alapján a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz való jog a munkavállalókat illeti meg, valamint a munka törvénykönyve a felsőoktatásban tanulmányokat folytató hallgatókra nem alkalmazható. A felsőoktatásra vonatkozó jogszabályok között nincs jelen a „túldolgoztatás” fogalma, nem szabják meg a hallgatók tanulmányaira fordítható idő maximumát. Ez egyrészt abból fakad, hogy képességei alapján adott kredit teljesítéséhez szükséges tananyag elsajátításához a különböző hallgatóknak eltérő időre lehet szükség. Továbbá mindenkinek lehetőségeire és szorgalmára van bízva, hogy a kötelező anyagon felül milyen mértékben osztja be az idejét a tanulmányokban való elmélyülésben, így segítve elő a későbbi lehető legsikeresebb munkavállalást.

Az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdésében a művelődéshez való jogon belül a felsőfokú oktatással kapcsolatban azt a követelményt támasztja, hogy a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető legyen. Az alapfokú, középfokú oktatással szemben a felsőoktatáshoz való jog már sem nem kötelező, sem nem ingyenes. Az, hogy igénybe veszi-e a felsőoktatáshoz való hozzáférés lehetőségét, az érintett felelős döntése. Az Nftv. értelmező rendelkezése szerint a kredit a hallgatói tanulmányi munka mértékegysége, amely a tantárgy, illetve a tantervi egység vonatkozásában kifejezi azt a becsült időt, amely meghatározott ismeretek elsajátításához, a követelmények teljesítéséhez szükséges. Egy kredit átlagosan harminc tanulmányi munkaórát jelent, a kredit értéke

– feltéve, hogy a hallgató teljesítményét elfogadták – nem függ attól, hogy a hallgató a tudására milyen értékelést kapott. Álláspontunk szerint jogszabálysértés ezzel kapcsolatban azért sem mutatható ki, mert a „becsült” és „átlagos” kifejezések nem egzaktan írják elő a tanulmányi munka mértékegységét, továbbá a panaszos által felvetettekkel szemben a kreditek teljesítése nem kizárólag tanórán való részvétellel történik, abba a tananyag önálló elsajátítását is érteni kell, amely ennek megfelelően a hét bármely napján történhet. (395/2015/OJBIT)

Minden évben érkezik panasz a tanulmányi teljesítményre kapott érdemjegyekkel kapcsolatban. Az Nftv. szűk esetkörben biztosít jogorvoslati lehetőséget a tanulmányok értékelésével összefüggésben, így akkor indítható eljárás a döntés ellen, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegtek a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. Ezek alapján a hallgató az értékeléssel kapcsolatos panasz esetén kizárólag az eljárási szabály megsértése esetén kérelmezhet felülvizsgálatot. A tanulmányi követelmények teljesítésének értékelése ugyanis az adott felsőoktatási intézmény erre felkért oktatóinak feladata, tartalma pedig alapvetően az oktatói autonómia körébe tartozik. Tartalmi szempontból tehát hivatalunk nem vizsgálhatja felül az értékelést, amennyiben az formailag megalapozottnak minősíthető.

Egy panaszos záróvizsgán, szakdolgozat védésével kapcsolatban hozott egyetemi döntés ellen élt panasszal, jogszerűtlennek minősítve az intézményi eljárást, vele szemben durva elfogultságot vélelmezve. Az egyik oktatóval szemben kizárást kért az ismétlő vizsga alkalmával, azonban ezt a felsőoktatási intézmény saját szabályzata zárta ki, mivel a szakdolgozatot másodolvasatban bíráló oktató jelenléte kötelező a záróvizsga során. A 2005. évi felsőoktatási törvény és az Nftv. rendelkezései szerint is a záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga a tantervben meghatározottak szerint több részből – szakdolgozat vagy diplomamunka megvédéséből, további szóbeli, írásbeli, gyakorlati vizsgarészekből – állhat.

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény végrehajtásához szükséges egyes rendelkezésekről szóló 248/2012. (VIII. 31.) Korm. rendelet alapján, ha a sikertelen vizsgát követő javítóvizsga nem volt sikeres, és a vizsgán, valamint a javítóvizsgán ugyanaz az egy személy vizsgáztatott, a hallgató kérésére biztosítani kell, hogy az ismétlő javítóvizsgát másik oktató vagy vizsgabizottság előtt tehesse le. Ezt a rendelkezést csak akkor lehet alkalmazni, ha már a vizsga és a javítóvizsga sem sikerült, továbbá ugyanaz a vizsgáztató egyedül értékelt mindkét alkalommal. Ebben az esetben másik oktató vagy vizsgabizottság előtti vizsgázásra való kötelezettséget ír elő a jogszabály a hallgató kérelmére, ezzel is azt a szemléletet erősítve, hogy a bizottság előtti vizsgázás lehetősége az esetleges elfogultságot megalapozatlanná teszi.

A vizsgálat megállapításai szerint a panaszos azonban eleve bizottság előtt kísérelte meg teljesíteni záróvizsgáját, amelynek kibővítését is felkínálta az intézmény a hallgató aggodalmainak eloszlatására. Az előbbieknél megfelelően a beadványában foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudunk kimutatni, ezért az ügyet lezártuk. (79/2015/OJBIT)

Az értékelés során lényeges elvárás a felsőoktatási intézménnyel szemben, hogy a tanegységek teljesítésével kapcsolatos követelményeket a hallgatók előre megismerhessék, majd az értékelés során az érintett a jogszabályokban, intézményi szabályzatokban és tantárgyi követelményekben foglaltakra figyelemmel kapjon érdemjegyet.

Egy magyar-történelem osztatlan tanári szakos hallgató kérte vizsgálatunk megindítását, mivel egy tantárgyból elégtelenre minősítették a teljesítményét. Állítása szerint az oktató nem az általa meghirdetett követelményeknek megfelelően értékelt. A panaszos elmondása szerint a tanév elején meghirdetett követelményrendszerben az állt, hogy a félévi követelmény a foglalkozásokon való részvétel, dolgozat készítése megadott témában, valamint a gyakorlati jegy megszerzésének feltétele a zárhelyi dolgozat írása. A hallgató állítása szerint a gyakorlatokon részt vett, a tanulmányi vizsgaszabályzat előírásait betartotta. A megadott témában dolgozatot készített, amire az oktató értékelése alapján 3/4-et kapott. A zárhelyi dolgozatra is jegyet kapott, ahol a tudását 1/2-re minősítették. Emellett a tárgyból egy harmadik jegyet is kapott, egy újabb dolgozatot írt, amire 3/4-et kapott. Ez alapján az oktátónak érdemjegyet kellett volna adnia, a követelmény szerint 2 jegy alapján, mely a dolgozat és a zh érdemjegyeiből származik. A beadványozó álláspontja, hogy sérült a tanulmányi és vizsgaszabályzat (TVSZ), ami szerint az értékelés vizsga és gyakorlati jegy esetében ötfokozatú; jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1). A panaszos minden, a követelményrendszerben feltüntetett számonkérésre, valamint az ott nem feltüntetett számonkérésekre is tört jegyet kapott.

A felsőoktatási intézmény a hallgató kérelmével kapcsolatban azt a döntést hozta, hogy a sikertelen gyakorlati jegy javítását engedélyezte, ennek keretében pedig az érintett tanszék figyelmét felhívta, hogy írjon ki új időpontot a hallgató számára javítás céljából, illetve vizsgabizottságot állítson fel. A panaszos ezt nem fogadta el, mert jogorvoslati kérelmében az érdemjegy megváltoztatását kérte. Az ügyben vizsgálatot indítottunk, ennek során megállapítottuk, hogy a hallgató által kapott részeredmények nem értelmezhetőek a jogszabályok szerint, a hallgatót ért oktatási jogsérelemre tekintettel kezdeményeztük, hogy a felsőoktatási intézmény változtassa meg a jogorvoslati döntését úgy, hogy az elsőfokú döntést megsemmisíti, és a döntéshozót új eljárás lefolytatására utasítja. Az oktatóknak szóló utasításban külön térjen ki arra, hogy kizárólag a jogszabályok szerint értékeljen a korábban teljesített követelmények – órai jelenlét, dolgozat készítése megadott témában, zárhelyi dolgozat – tekintetében. Kezdeményeztük azt is, hogy az intézmény oktatói a jövőben az oktatói autonómiára figyelemmel, de a jogszabályi követelményeknek, továbbá a belső szabályzatokban foglaltak alapján járjanak el az egyes tantárgyak értékelési rendjének kialakításakor és végrehajtásakor. A felsőoktatási intézmény vezetőjének tájékoztatása szerint mindkét kezdeményezésünket elfogadta, megtette a szükséges intézkedéseket, így az ügyet lezártuk. (104/2015/OJBIT)

A tanulmányi és vizsgaügyek sajátos körét jelenti a vendéghallgatói jogviszony. Egy hallgató ugyanazon felsőoktatási intézmény másik szervezeti egységénél szeretett volna vendéghallgatói jogviszony keretében teljesíteni egy adott tanegységet. A fogadó kar engedélyezte a hallgató kérelmét, azonban a saját karán elutasították azt.

Az elsőfokú határozat szerint a hallgató deklaráltan a „könnyebb” jegyszerzés miatt kérelmezte ezt a megoldást, míg a másodfokú döntés értelmében az előkövetelményi rendre hivatkozással utasították el a panaszos jogorvoslati kérelmét. A felsőoktatási intézmény szabályzata szerint a hallgatónak ott kell teljesítenie az adott tantárgyat, amelyik szakon az adott tantárgyat először felvette. Elfogadtuk az intézmény azon érvelését, hogy a hallgató már a saját karán teljesítette a tantárgy első részét, a mintatanterv szerint pedig a két kurzus egy tantárgynak számít, két féléves bontásban. Tekintettel arra, hogy a panaszban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudunk kimutatni, ezért az ügyet kezdeményezés megfogalmazása nélkül lezártuk. (46/2015/OJBIT)

A hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A hallgató kérheti átvételét azonos, illetve másik felsőoktatási intézmény ugyanazon képzési területéhez tartozó szakjára. Aki a felsőoktatási intézménybe felvételt vagy átvételt nyert, a felvételtől, átvételtől szóló döntés jogerőre emelkedését követően jogosult beiratkozással hallgatói jogviszonyt létesíteni, továbbá köteles a jogszabályban meghatározott kötelezettségek teljesítésére. Megszűnik a hallgatói jogviszony, ha a hallgatót másik felsőoktatási intézmény átvette, az átvétel napján. Mindezek értelmében amennyiben a hallgató átvételre kerül, akkor az új felsőoktatási intézményben hallgatói jogviszonya keletkezik, tanulmányait itt folytathatja, a korábbi hallgatói jogviszonya az átvételről szóló döntéssel egyidejűleg megszűnik. Az átvételnek korlátot szab az, hogy csak ugyanazon képzési területéhez tartozó szakra, valamint csak azonos végzettségi szintet eredményező szakra engedélyezhető. (641/2015/OJBIT)

A kreditrendszer bevezetése óta a vendéghallgatói jogviszony, az átvétel, vagy egy ismételt felvétel esetén a korábbi tanulmányok vagy esetleges munkatapasztalat beszámításáról a felsőoktatási intézmény kreditátviteli eljárás során hoz döntést. Az Nftv. rendelkezései szerint egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditelismerés – tantárgy (modul) előírt kimeneti követelményei alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik. A tudás összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága (a kreditátviteli bizottság) végzi. A kreditátviteli bizottság az előzetesen nem formális, informális tanulás során megszerzett tudást, munkatapasztalatot tanulmányi követelmény teljesítéseként ismerheti el. Fontos korlátozás, hogy a kreditátvitellel kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni, azzal a megkötéssel, hogy a hallgató a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzéséhez – a felsőoktatási intézményben folytatott, illetve más korábbi tanulmányok, továbbá az előzetesen megszerzett tudás kreditértékként való elismerése esetén is – a tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti kreditet, de legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézményben köteles teljesíteni. Átvételi vagy ismételt felvételi szándék esetén érdemes előzetesen a kiválasztott felsőoktatási intézménynél érdeklődni.

Egy másik hallgató átvételére tekintettel kívánta a tantárgyait elismertetni, de a fogadó intézmény a kreditek harmadának teljesítését követelte tőle. Fentiek mellett tájékoztattuk, hogy a képzési és kimeneti követelményeket tartalmazó rendeletben foglaltak szerint a kémia alapképzési szakon az alapfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma 180. Azon rendelkezés, mely szerint ennek harmadát, vagyis 60 kreditet az adott intézményben köteles teljesíteni, a panaszos átvételekor már hatályban volt. Ez a rendelkezés azonban a jogszabályok és a felsőoktatási intézmény belső szabályzataiban is szerepel, így a hallgató ezt korábban is megismerhette volna. Felhívtuk a panaszos figyelmét, hogy a kreditek megszerzése a hallgató kötelessége és felelőssége. (51/2015/OJBIT)

A hallgatói jogviszony szüneteltethető, azonban ennek többek között időbeli korlátai vannak. Amennyiben ezen korlátot átlépi a hallgató, az hallgatói jogviszonyának megszűnését vonhatja maga után. (106/2015/OJBIT)

Egy hallgató 2012/2013. tanév második félévében szüneteltetni kívánta a tanulmányait, ezt írásban a felsőoktatási intézmény részére bejelentette. Időközben az intézmény egyoldalú nyilatkozattal megszüntette hallgatói jogviszonyát, amit azzal indokoltak, hogy a hallgató jelentősen túllépte a hallgatói jogviszony egybefüggő szünetelésének jogszabályban rögzített maximumát. A hallgató a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: 1993. évi felsőoktatási törvény) alapján kezdte meg a tanulmányait. Az Nftv. átmeneti rendelkezései szerint a szünetelésre a hallgatói jogviszony létesítésekor érvényes rendelkezéseket kell alkalmazni. Az 1993. évi felsőoktatási törvény 28. § (1) bekezdése szerint a hallgatói jogviszony az intézményi szabályzatban meghatározott módon, összesen négy félévig szüneteltethető, amely két félévvel, különleges méltányosságot indokoló okból legfeljebb a képzés időtartamának megfelelő ideig meghosszabbítható. Mivel ezen korlátokat a hallgató jelentősen túllépte, így jogviszonya megszüntetésével kapcsolatban oktatási jogsérelem nem valósult meg. (78/2015/OJBIT)

A hallgatói jogviszony több módon is megszűnhet. Az Nftv-ben foglaltak szerint legtöbb esetben a törvény erejénél fogva szűnik meg, így például átvétel esetén, esetleg kizárásról döntő fegyelmi határozat eredményeként, vagy a leggyakrabban a tanulmányok befejezését követő első záróvizsga-időszak utolsó napján. A felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal is megszünteti bizonyos esetekben a hallgató hallgatói jogviszonyát, ha a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti; továbbá ha egymást követően harmadik alkalommal nem jelentkezik be a következő tanulmányi félévre; végül ha a hallgatói jogviszony szünetelését követően nem kezdi meg tanulmányait. Ezen esetekben fontos garanciális rendelkezés, hogy a hallgatót előzetesen írásban fel kell hívni arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget, valamint tájékoztatni szükséges a mulasztás jogkövetkezményeiről. A felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal megszünteti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, akinek az azonos tanegységből tett sikertelen javító, és ismétlő javító vizsgáinak összesített száma eléri az ötöt.

Egy hallgatónak egyoldalú nyilatkozattal szüntette meg hallgatói jogviszonyát a felsőoktatási intézmény, mert harmadik alkalommal felvett egy tantárgyat, azonban azt nem teljesítette, ennek indokaként családi körülményeire hivatkozott. A korábbiakban arról volt tudomása évfolyamtársainak és a tanulmányi osztály munkatársainak tájékoztatása alapján, hogy amennyiben nem teljesíti a kurzust, akkor csak levelező tagozaton folytathatja a tanulmányait. Ezt követően azonban felhívták a figyelmét arra, hogy amennyiben egy tantárgyat harmadik felvételre sem sikerül teljesítenie, akkor megszűnik a hallgatói jogviszonya. A hallgató szakváltásra, majd tagozatváltásra vonatkozó kérelmet nyújtott be a dékánhoz és a rektorhoz, azonban ezek elutasításra kerültek. A hallgató még nem merítette ki a jogorvoslatot, így az erről szóló tájékoztatás mellett továbbá tájékoztattuk, hogy a 2005. évi felsőoktatási törvény 76. § (2) bekezdése, valamint az Nftv. 59. § (3) bekezdése rendelkezik az egyoldalú elbocsátás részletszabályairól. (48/2015/OJBIT)

Az előzetes felszólítás olyannyira fontos garanciális szabály, hogy annak elmaradása a hallgatói jogviszony helyreállítását indokolhatja.

Egy hallgató 2006-2013 között folytatott tanulmányokat, az abszolutóriumhoz két vizsgája hiányzott. 2013 augusztusában kapott egy levelet a felsőoktatási intézménytől, amelyben felhívták a figyelmét, hogy 14 féléve folytat tanulmányokat, és az elhasznált képzési időre tekintettel megszüntethetik a jogviszonyát. Ezt követően, egy héttel később postai úton határozatot kapott a jogviszonyának megszüntetéséről. A panaszos jogorvoslattal élt az intézmény döntésével szemben, amely kérelme elutasításra került. A Hallgatói Jogorvoslati Bizottság megállapította, hogy a Kar az előzetes figyelmeztetési kötelezettségének a szabályzatoknak megfelelő módon eleget tett.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és a felsőoktatási intézményhez fordultunk. A felsőoktatási intézmény tájékoztatása alapján a hallgatónak tudnia kellett a fenti tanulmányi szabályokról és rendelkezésekről. Az intézményi levél szerint a fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos megfelelő módon és időben tájékoztatást kapott a hallgatói jogviszonyával kapcsolatos rendelkezésekről. A hallgató tanulmányait a 2005. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt kezdte meg. A 2005. évi felsőoktatási törvény 76. § (2) bekezdés a) pontja alapján a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal is megszüntetheti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, aki a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti, feltéve minden esetben, hogy a hallgatót – legalább két alkalommal – írásban felhívták arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget és tájékoztatták a mulasztás jogkövetkezményeiről. A 2012. szeptember 1. napján hatályba lépett Nftv. 59. § (3) bekezdés a) pontja alapján a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal is megszünteti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, aki a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti, feltéve, hogy a hallgatót előzetesen írásban felhívták arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget és tájékoztatták a mulasztás jogkövetkezményeiről. Megállapítható, hogy a tájékoztatási kötelezettségnek az a célja, hogy a hallgató figyelmét külön felhívja arra, hogy a hallgatói jogviszonyának megszűnésére a közeljövőben reális esély van. A figyelmeztetésnek előzetesen kell megérkeznie a hallgatóhoz, hogy még ennek tudatában lépéseket tudjon tenni azért, hogy a hallgatói jogviszonya

megmaradjon, és így tanulmányait be tudja fejezni. Az előzetes figyelmeztetést tehát nem elegendő az egyoldalú elbocsátó döntés előtt kiküldeni, annak akkor kell megérkezni a hallgatóhoz, amikor még van lehetősége a jogviszonyának megtartására. A fenti ügyben ezért a félévre történő bejelentkezést követően lett volna szükséges a jogszabályban foglaltaknak eleget tenni a felsőoktatási intézmény részéről.

Az ügyben kezdeményeztük, hogy az intézmény vezetője tegye meg a szükséges lépéseket a jogszerűtlen helyzet megszüntetése érdekében, és ennek eredményeképpen állítsák vissza a panaszos hallgató hallgatói jogviszonyát, valamint a jövőben a felsőoktatási törvény rendelkezései szerint járjanak el a hallgatók hallgatói jogviszonyának megszüntetésekor. A felsőoktatási intézmény a kezdeményezéseinket elfogadta. (161/2015/OJBIT)

Egy felsőoktatási intézmény a felsőoktatási szakképzésben tanulmányokat folytató hallgatójukat érintő alkalmassági vizsgálat ügyében fordult hozzánk.

A csecsemő- és kisgyermeknevelő szakos hallgató a szakmai gyakorlat megkezdéséhez szükséges alkalmassági vizsgálaton vett részt foglalkozás egészségügyi szakorvos rendelésén. A doktornő beszédhibát (dadogás) észlelt a hallgató esetében, amelynek fennállása a Dr. Brunner Péter által kiadott „Orvosi útmutató a szakmai munkaköri alkalmasság véleményezéséhez és a pályaválasztási tanácsadáshoz” c. könyvben foglaltak szerint kizáró ok e szakon. Mindezek tudatában a doktornő a szakma szabályaira hivatkozással nem igazolta a hallgató részére az alkalmasságot. Ezen szakmai döntését írásban jelezte a felsőoktatási intézménynek. Az írásbeli értesítésben kifejtette, hogy a későbbi, esetleges jogi következményeket szem előtt tartva a gyakorlathoz szükséges alkalmasságot nincs módjában aláírni. A hallgató és szülője kinyilvánították, hogy az orvosi véleményt nem fogadják el, és a hallgató továbbra is a szakon kívánja folytatni tanulmányait. A szülő sérelmezte, hogy a képzés megkezdése után derült fény arra, hogy a dadogás kizáró ok lehet a szak esetében. Ez után a Kar vezetése állásfoglalást kért az Egyetem jogi irodájától, ahonnan az a válasz érkezett, hogy véleményük szerint egy szakkönyv követelményrendszere nem nyújthat alapot a hallgató kizárására. Amennyiben nincs jogszabályi, vagy egyetemi szabályzati előírás az alkalmasságra, a hallgatót nem lehet eltiltani a szakmai gyakorlattól. A Kar vezetése abban kérte hivatalunk állásfoglalását, hogy a sikertelen egészségügyi alkalmassági vizsgálatot követően az Egyetemnek milyen lépéseket szükséges megtennie a hallgató irányába, illetve a későbbiekben felmerülő hasonló esetekben milyen ügymenet szerint járjon el.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk. A felsőoktatási szakképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 39/2012. (XI. 21.) EMMI rendelet szabályozza a Csecsemő- és kisgyermeknevelő szakképzés elvégzésének feltételeit. Sem ebben, sem az ez alapján megalkotott a felsőoktatási intézmény Csecsemő- és kisgyermeknevelő szakképzési programja nem tartalmaz olyan kitételt, amely szerint a hallgatónál fellépő beszédhiba kizáró körülmény lenne a szakma elsajátításakor. Az Nftv. 40. § (1) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmény döntése szerint a felvétel egészségügyi, szakmai vagy pályaalkalmassági követelményekhez köthető. A jogszabályi rendelkezés kritériumként határozza meg azt, hogy mindez ésszerű okból történhet, valamint nem eredményezhet hátrányos megkülönböztetést. A szakmai gyakorlat megkezdését megelőzően kötelező alkalmassági vizsgálat szabályait a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet

(továbbiakban: az alkalmasságról szóló rendelet) határozza meg. A panaszos az alkalmasságról szóló rendelet 1. § g) pontja értelmében hallgatónak minősül. Az alkalmasságról szóló rendelet értelmező rendelkezéseiben elkülöníti a szakmai alkalmassági vizsgálatot a személyi higiénés alkalmassági vizsgálattól. Szakmai alkalmassági vizsgálat a képzés megkezdését megelőzően és a tanulmányok alatt egyaránt lefolytatható. A 4. § (5) bekezdése tartalmaz határidőt a szakmai gyakorlattal összefüggésben. Egy héttel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt kell kitölteni az „Egészségügyi nyilatkozatot” (az alkalmasságról szóló rendelet 2. számú melléklete), valamint az „Egészségügyi nyilatkozat és vizsgálati adatok” (az alkalmasságról szóló rendelet 17. számú melléklete) könyvet. Az alkalmasságról szóló rendelet 4. § (5) bekezdése előzetesen nem ír elő szakmai alkalmassági vizsgálatot a szakmai gyakorlat megkezdése előtt, de a 11. § (2) bekezdése szerint a felsőoktatási intézmény kérelmére ez is végezhető. Mivel a Kar vezetése által írt beadványok szerint a gyakorlat megkezdéséhez szükséges igazolás kiállítása nem erre irányult, így az orvosi vizsgálat a szakmai alkalmassági vizsgálat lefolytatásával a felsőoktatási intézmény kérelmének hiányában túlterjeszkedett a hatáskörén. Az orvosi vélemény nem tartalmazza a járványügyi szempontból kérelmezett kötelező négy vizsgálat elvégzését vagy annak eredményét. Az orvos által a felsőoktatási intézmény részére írt orvosi vélemény, amennyiben előzetes szakmai alkalmassági vizsgálatként végezte el, nem tartalmazza azt, hogy a hallgató nem alkalmas. Pedig a vizsgálatok az alkalmasságról szóló rendelet 13. § (1) bekezdésében foglalt minősítése szerint alkalmas, ideiglenesen nem alkalmas vagy nem alkalmas minőségéről határozni kell. A 12. számú melléklet határozza meg ennek tartalmi és formai követelményeit. Abból kifolyólag, hogy az orvosi vélemény nem rendelkezik arról, hogy a hallgató a szakmai/személyi higiénés vizsgálaton nem alkalmas minősítést kapott, a hallgató nem tudott ellene érdemben felülbírálattal élni. Ezzel az alkalmasságról szóló rendelet 11. § - 12. §-ben foglalt garanciális jogorvoslati jogtól fosztották meg a hallgatót. Az orvosi vélemény mindössze annyit tartalmaz, hogy nem áll módjában a gyakorlaton való részvételhez szükséges igazolást kiállítani. A nem alkalmas minősítés hiányában a szakmai gyakorlattól történő eltiltás sem értelmezhető. Tekintettel arra, hogy a hallgató időközben megszüntette a jogviszonyát, kezdeményeztük, hogy a felsőoktatási intézmény rendezze a vitás ügyet a volt hallgatóval. Az intézmény a kezdeményezésünket elfogadta, megállapodás formájában rendezte az ügyet. (230/2015/OJBIT)

Ebben az évben több záróvizsgálattal kapcsolatos panasz érkezett hivatalunkba. Az Nftv. szerint a záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga a tantervben meghatározottak szerint több részből – szakdolgozat vagy diplomamunka megvédéséből, további szóbeli, írásbeli, gyakorlati vizsgarészekből – állhat.

Egy hallgató azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy tehet-e másik felsőoktatási intézményben záróvizsgát, mint ahol az abszolutóriumot megszerezte. Az Nftv. biztosítja a lehetőséget egy másik felsőoktatási intézménybe történő átvételre azzal a megkötéssel, hogy a hallgató kizárólag ugyanazon képzési területre tartozó szakra kérheti átvételét. Átvételt azonban csak hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgató kérelmezhet. Ezzel összefüggésben tájékoztattuk a hallgatót, hogy megszűnik a hallgatói jogviszony az adott képzési ciklust követő első záróvizsga-időszak

utolsó napján. A korábbi tanulmányok elismerésére vonatkozó korlát, hogy legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézményben köteles teljesíteni. A fentieknek megfelelően a hallgató az abszolutórium megszerzése előtt kérhette volna átvételét más felsőoktatási intézménybe azzal, hogy az abszolutórium megszerzéséhez szükséges összes kreditből a jelenleg hatályos szabályozás alapján legalább az összes kredit harmadát a fogadó intézményben kell teljesítenie. Az abszolutórium megszerzését követően azonban kizárólag abban a felsőoktatási intézményben teheti le a záróvizsgát, amelyik intézményben a tanulmányait folytatta. Mivel a jelenleg hatályos Nftv. nem rendelkezik a záróvizsgával kapcsolatosan a pótvizsgáról, így annak szabályozása intézményi hatáskörbe tartozik. Ezért javasoltuk, hogy a panaszos tanulmányozza az intézményi tanulmányi és vizsgaszabályzatot. (480/2015/OJBIT)

Egy panaszos hallgató azzal fordult hivatalunkhoz, hogy egy tantárgyat korábban már teljesített, azonban az intézmény a Neptunban elmulasztotta ezt rögzíteni. Mindezekre figyelemmel az intézmény nem engedte jelentkezni a hallgatót a záróvizsgára. Tekintettel arra, hogy a felsőoktatási intézmény saját hatáskörben orvosolta a helyzetet, a hallgató részére a záróvizsgán való részvételt engedélyezték, ezért az ügyet lezártuk. (363/2015/OJBIT)

A záróvizsgára tehát az abszolutórium megszerzését követően kerülhet sor. Azon hallgatók, akik 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg tanulmányaikat, amennyiben az abszolutóriumot korábban megszerezték, úgy az 1993. évi felsőoktatási törvény alapján teljesíthették a záróvizsgát. Az Nftv. 2015. szeptember 1-jén történő módosítása, amely beiktatta az átmeneti rendelkezések között a 112. § (5a) bekezdést, azonban korlátot szabott ennek, így azok a volt hallgatók, akik 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg tanulmányaikat és oklevélszerzés nélkül végbizonyítványt szereztek, a végbizonyítvány megszerzésétől számított öt éven belül változatlan szakmai követelmények és változatlan vizsgarend keretében tehetik le záróvizsgájukat. E határidőt követően záróvizsga nem tehető, kivéve, ha 2015. szeptember 1-jéig a végbizonyítvány megszerzésétől számítva több, mint öt év telt el. Ebben az esetben legkésőbb 2016. szeptember 1-jéig tehető záróvizsga. Ezen módosítással kapcsolatban több panasz is érkezett hivatalunkhoz, így ez ügyben vizsgálatot indítottunk.

A volt hallgatók 2006. szeptember 1-je előtt, az 1993. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt kezdték meg a tanulmányaikat, többen közülük kétszakos tanári osztatlan képzésben vettek részt. A végbizonyítványt 2010 szeptemberét követően, de 2011 szeptemberét megelőzően megszerezték, de a záróvizsgát különféle okokból mindeztidáig nem teljesítették. Ezt megelőzően azt a tájékoztatást kapták, hogy még több év áll rendelkezésükre a záróvizsga teljesítésére, és így az oklevél megszerzésére. A korábbi szabályozás szerint, az 1993. évi felsőoktatási törvény szerint a hallgatói jogviszony megszűnése után az oklevél kiadásáig a jogosultat a szabályzatban meghatározottak szerint megilletik a záróvizsga letételéhez fűződő jogok, illetve terhelik a kötelezettségek. Ez azt jelenti, hogy a jogszabály a felsőoktatási intézményre bízta annak szabályozását, hogy határidőt szabjon a záróvizsga teljesítésére a végbizonyítvány megszerzését követően. Az Nftv. átmeneti rendelkezései között szereplő 112. § (1) bekezdése 2015. augusztus 31. napjáig hatályban volt szövegezése szerint az 1993. évi felsőoktatási törvény alapján

megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kell befejezni. Az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvény (a továbbiakban: módosító törvény) 78. § (1)-(2) bekezdéseivel 2015. szeptember 1. napjától módosította az Nftv. 112. § (1) bekezdését, továbbá kiegészítette azt a 112. § (5a) bekezdéssel is.

A jelenlegi szabályozás alapján az Nftv. 112. § (1) bekezdésének értelmében az 1993. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – 2016. szeptember 1-jéig lehet változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával befejezni. Azok hallgatói jogviszonyát, akik e határidőig nem szerezték meg végbizonyítványukat, e dátummal meg kell szüntetni. Az Nftv. 112. § (5a) bekezdése szerint azok a volt hallgatók, akik 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg tanulmányaikat és oklevélszerzés nélkül végbizonyítványt szereztek, a végbizonyítvány megszerzésétől számított öt éven belül változatlan szakmai követelmények és változatlan vizsgarend keretében tehetik le záróvizsgájukat. E határidőt követően záróvizsga nem tehető, kivéve, ha 2015. szeptember 1-jéig a végbizonyítvány megszerzésétől számítva több, mint öt év telt el. Ebben az esetben legkésőbb 2016. szeptember 1-jéig tehető záróvizsga.

A módosító törvény a fenti rendelkezéseket a következőkkel indokolta. A rendelkezés meghatározza azokat a követelményeket, amelyek alapján az 1993. évi felsőoktatási törvény és a 2005. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett tanulmányaikat befejezhetik, illetve amelyek alapján a be nem fejezett képzéseket a felsőoktatási intézményben le kell zárni. A korábban megkezdett tanulmányokat a hallgatók mindezülig a hallgatói jogviszony létesítésekor érvényes rendelkezések szerint folytathatták. Azok, akik az 1993. évi felsőoktatási törvény szerint kezdték meg tanulmányaikat és még nem szereztek végbizonyítványt, azt a végbizonyítvány megszerzésétől számított öt éven belül kell, hogy befejezzék, azzal a kiegészítéssel, hogy akiknek e törvény hatálybalépésekor az öt év eltelt, legkésőbb 2016. szeptember 1-ig záróvizsgát kell tenniük. Az Nftv. 112. § (5a) bekezdése lehetővé teszi, hogy azon volt hallgatók részére, akik a módosító törvény hatályba lépésétől számított több mint öt évvel megelőzően szereztek meg a végbizonyítványukat, további egy év álljon rendelkezésre a tanulmányok befejezésére. Azon volt hallgatók esetét azonban nem rendezi a törvény, akik 2010. szeptember 1. és 2011. szeptember 1. között szereztek végbizonyítványt, és a fenti rendelkezés értelmében kevesebb, mint egy év áll rendelkezésükre a szakdolgozatok leadására és záróvizsga teljesítésére. Ez akár azt is eredményezheti, hogy a módosító törvény hatályba lépését követő napon lejárt a tanulmányok befejezésére rendelkezésre álló jogszabályi határidő. Emellett meg kell említeni azt is, hogy a záróvizsgák felsőoktatási intézményekben történő megszervezése nem igazodik a fenti szabályozásból eredő kötelezettséghez.

A panaszosok azt sérelmezték, hogy a fenti jogszabály-módosítás eredményeképpen túl kevés idő jut a megkezdett tanulmányok befejezésére, így az eddig teljesített tanulmányaik kárba veszhetnek. Esetükben ez azt jelenti, hogy két hónapjuk van a szakdolgozat elkészítésére, és három hónap a záróvizsga teljesítésére. Többszakos tanári osztatlan képzés esetén ez három szakdolgozat elkészítését igényelné.

A kifogásolt helyzettel kapcsolatban az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkárához fordultunk, aki válaszlevelében arról tájékoztatott, hogy az Nftv. panasszal érintett 112. §-ának módosítása folyamatban van, várhatóan még ősszel benyújtásra kerülhet az

Országgyűléshez. A 2015. december 12. napján megjelent 195. számú Magyar Közlöny tartalmazta az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi CCVI. törvényt, amelynek 39. §-a módosítja lenti tartalommal az Nftv. 112. § (1) bekezdését, továbbá 47. § j) pontja hatályon kívül helyezte a panaszosok által kifogásolt Nftv. 112. § (5a) bekezdést. A módosítás 2016. január 1-én lép hatályba. A módosuló rendelkezések az alábbiak szerint rendezik a záróvizsgára bocsátást a hallgatók esetében: az Nftv. 112. § (1) bekezdése alapján az 1993. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – 2016. szeptember 1-jéig lehet változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával befejezni. Azok hallgatói jogviszonyát, akik e határidőig nem szerezték meg végbizonítványukat, e dátummal meg kell szüntetni. Azok a volt hallgatók, akik 2016. szeptember 1-jéig végbizonítványt szereztek, 2018. szeptember 1-jéig tehetnek záróvizsgát. Az e törvénynek az egyes, a fent említett módosító törvénnyel megállapított 112. § (5a) bekezdése hatálya alá tartozó volt hallgatókra e bekezdés szabályait alkalmazni kell, a 112 § (5a) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmények által hozott döntéseket e bekezdésre tekintettel a volt hallgatók javára 2016. február 15-ig módosítani kell.

Mindezekre figyelemmel javasoltuk a panaszos hallgatóknak, hogy 2016. január 1-jét követően ismételt forduljanak a felsőoktatási intézményhez a szakdolgozat leadása, illetőleg a záróvizsga teljesítésével kapcsolatos kérelmükkel, továbbá záróvizsgájuk időpontjának megválasztásakor a fenti rendelkezésekre legyenek figyelemmel.(584/2015/OJBIT, 613/2015/OJBIT, 628/2015/OJBIT, 730/2015/OJBIT)

A hivatalunkhoz érkező beadványok alapján megállapítható, hogy az egyik legkomolyabb problémát a hallgatóknak továbbra is az oklevél kiállításának és kiadásának feltételül támasztott nyelvvizsga-követelmény teljesítése jelenti.

Egy volt hallgató a művelődésszervező szak nyelvi követelményeivel kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását. A levelében foglaltak szerint 1998 szeptemberében kezdte meg tanulmányait, és 2003-ban államvizgázott mint művelődésszervező. A volt hallgatót tájékoztattuk az idegennyelvi követelményekre vonatkozó rendelkezésekről. E szerint főiskolai szintű képzésben egy élő idegen nyelvből kell középfokú C típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tenni. Az ettől eltérő rendelkezéseket az egyes szakok képesítési követelményei tartalmazzák. A hallgató esetében azonban lényeges szabályt tartalmaz a 2002. július 21. napján hatályba lépett, a felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok képesítési követelményeiről szóló 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelet) 6. § (2) bekezdése, amely szerint az e rendelettel meghatározott követelményeket először a 2002/2003. évi tanévben az alapképzésekben tanulmányaikat megkezdő hallgatókra kell alkalmazni. A 2001/2002. évi tanévben hallgatói jogviszonyban álló és tanulmányokat folytató hallgatók 2006. július 31-ig a rendelet hatálybalépésének időpontjában érvényes tanulmányi rend szerint végezhetik tanulmányaikat, és az ennek megfelelő oklevél tanúsítja végzettségüket és szakképzettségüket. Mindezekre figyelemmel a volt hallgatónak 2006. július 31-ig lehetősége volt a 2002. július 21. napján hatályos felsőoktatási intézmény által megszabott tanulmányi és vizsgakövetelmények szerint befejezni a tanulmányait, oklevelét pedig akkor veheti át, ha az intézmény által akkor előírt

nyelvismeretet az intézmény részére igazolja. Javasoltuk, hogy a felsőoktatási intézmény által előírt nyelvi követelményekről a felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódjon. (312/2015/OJBIT)

Tájékoztattuk a panaszosokat, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettség alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet az intézménytől, tekintettel arra, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettséget jogszabály írja elő. Több beadványban azzal kapcsolatban érdeklődtek a (volt) hallgatók, hogy életkorukra tekintettel mentesülhetnek-e a nyelvvizsga letételének követelménye alól.

A negyvenedik életévüket betöltött hallgatók nyelvvizsgatételi kötelezettségére vonatkozó jogszabályokat többször módosították az elmúlt években.

A nyelvi követelmény alóli mentesülés kapcsán 2003. július 1-től a 1993. évi felsőoktatási törvény kimondta, hogy amennyiben az adott szakra vonatkozó képesítési követelmények általános nyelvvizsgát írnak elő, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok az egyetemi és főiskolai szintű képzésre felvett hallgatók, akik tanulmányaik – első évfolyamon történő – megkezdésének évében legalább a negyvenedik életévüket betöltik. Ezt a szabályt kiterjesztették azokra is, akik a 2003. július 1-én folytatott, illetve a 2003/2004. tanévben első évfolyamon megkezdett tanulmányaik során a szakképesítési követelményeiben meghatározott képzési idő alatt betöltik a negyvenedik életévüket.

A 2005. évi felsőoktatási törvény 2006. március 1-től vezette be, majd az Nftv. 2012. szeptember 1-től azonos tartalommal szabályozta az életkorra tekintettel kapható nyelvvizsga mentesség lehetőségét, így ha a bizonyítvány megszerzésének az előfeltétele az általános nyelvvizsga megléte, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok a hallgatók, akik tanulmányaiknak első évfolyamon történő megkezdésének évében legalább a negyvenedik életévüket betöltik. Ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

Egy 43 éves volt hallgató az idegennyelvi-követelmények alóli mentesülés lehetőségéről érdeklődött. Egy másik, a beadvány benyújtása idején is tanulmányokat folytató 47 éves hallgató azzal kapcsolatban kért tájékoztatást hivatalunktól, hogy mentesülhet-e a nyelvvizsga letételének követelménye alól életkorára tekintettel. A rendelkezésre álló információ szerint mindketten 40. életévüket betöltését követően kezdték meg tanulmányaikat. Tájékoztattuk őket a rájuk vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, hangsúlyozva, hogy mentesítésre csak abban az esetben van lehetőség, ha tanulmányaik kezdetekor már betöltötték a jogalkotó által előírt életkort. (305/2015/OJBIT, 440/2015/OJBIT)

Az Nftv. teremtette meg az ún. nyelvvizsga amnesztiát. Ez arra teremt lehetőséget, hogy azok a hallgatók, akik a sikeres záróvizsga napjától számított három éven belül nem mutatták be a felsőoktatási intézménynek az általános nyelvvizsgát igazoló okiratot, az oklevél, illetve a bizonyítvány megszerzéséhez előírt általános nyelvvizsga-követelmény

teljesítése helyett a felsőoktatási intézmény által szervezett külön nyelvi vizsgát tegyenek. Lényeges kiemelni, hogy ez a mentesülési lehetőség csak azon hallgatók számára adott, akiknek az oklevél megszerzéséhez általános nyelvvizsgát kell tenniük. A törvény azt is rögzíti, hogy ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2012/2013. tanévben tesznek záróvizsgát.

További segítséget jelenthetett a panaszosok részére a Diplomamentő program, amelyre a jelentkezés 2015. november 15-én lezárult. A program keretében szervezett ingyenes nyelvtanfolyamokon azok vehettek részt, akik a nyelvvizsga hiánya miatt nem vehették át oklevelüket. (476/2015/OJBIT)

Egy volt hallgató életkorára (46 éves) tekintettel érdeklődött arról, hogy mentesül-e az idegennyelvi-követelmények teljesítése alól. A panaszos 2003 szeptemberében kezdte meg tanulmányait, és 2014 júniusában államvizsgázott közgazdászként. A volt hallgatót tájékoztattuk a képzésre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, melyek három feltételt állítanak a nyelvvizsgamentesség megadásához. Az első, hogy a képesítési követelmények általános nyelvvizsgát írjanak elő. A második, hogy a hallgató a felsőfokú tanulmányait legkésőbb a 2003/2004. tanévben kezdje meg. A harmadik pedig, hogy a 40. életévét a képesítési követelményekben meghatározott képzési idő alatt töltsse be. Tájékoztattuk a panaszost továbbá, hogy közgazdasági felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 4/1996. (I. 18.) Korm. rendelet 1. számú mellékletének 3. pontja értelmében közgazdász szakon, egyetemi szinten a képzési idő 10 félév, főiskolai szinten legalább 6, de legfeljebb 8 félév. (277/2015/OJBIT)

Egy hallgató előzetes állásfoglalásunkat kérte azzal kapcsolatban, hogy miként mentesülhet életkorára tekintettel az idegennyelvi követelmények teljesítése alól gazdálkodási és menedzsment alapképzési szakon. A beadványozót a következőkről tájékoztattuk. A gazdálkodási és menedzsment alapképzési szakra irányadó nyelvi követelményről az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet rendelkezik. A rendelet 2. számú mellékletének VII.4.10. pontja alapján gazdálkodási és menedzsment alapképzési szakon az alapfokozat megszerzéséhez legalább egy idegen nyelvből államilag elismert középfokú (B2) komplex típusú, a képzési területnek megfelelő szaknyelvi vagy államilag elismert felsőfokú (C1) komplex típusú általános nyelvvizsga vagy ezekkel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges.

A fentieknek megfelelően a hallgató mentesülhet a gazdálkodási és menedzsment szakra vonatkozó nyelvvizsga teljesítése alól, amennyiben 40. életévét tanulmányai első évfolyamon történő megkezdésének évében már betöltötte. Ugyanis a középfokú (B2) komplex típusú, a képzési területnek megfelelő szaknyelvi vizsga a felsőfokú (C1) komplex típusú általános nyelvvizsgával kiváltható. Általános nyelvvizsga esetén pedig az Nftv. fent hivatkozott rendelkezése alapján mentesül a hallgató a nyelvvizsga követelmény teljesítése alól, ha tanulmányainak első évfolyamon történő megkezdésének évében legalább a negyvenedik életévét betölti. Felhívtuk azonban a hallgató figyelmét arra, hogy a fenti kedvezményre csak abban az esetben jogosult, amennyiben legkésőbb a 2015/2016. tanévben sikeres záróvizsgát tesz. (475/2015/OJBIT)

Egy volt hallgató azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy a felsőoktatási intézmény korábbi tájékoztatása szerint életkora miatt nem kell nyelvvizsgát tennie, később azonban megtagadták az oklevél kiállítását annak hiánya miatt. A panaszos levelében foglaltak szerint 2008-ban teljesítette az államvizsgáját magyar szakon, így tanulmányait valószínűsíthetően a felsőoktatásról szóló 1993. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt végezte. A kapcsolódó jogszabályi rendelkezéseken túl tájékoztattuk a panaszost arról, hogy a képzésére vonatkozó képesítési követelményeket a 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelet rögzíti. Ezen rendelet 1. számú melléklet 2003. október 29. napjától hatályos szövegállapota a következőképpen szabályozza a felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok általános képesítési követelményeit. Az 6.2.2. a) pont alatt a záróvizsgára bocsátás feltételeként a főiskolai szintű képzésben egy élő idegen nyelvből kell egynyelvű vagy kétnyelvű középfokú C típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tenni, míg egyetemi szintű képzésben egy élő idegen nyelvből kell egynyelvű vagy kétnyelvű középfokú C típusú, egy másik élő idegen nyelvből egynyelvű vagy kétnyelvű alapfokú C típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tenni. Az ettől eltérő rendelkezéseket az egyes szakok képesítési követelményei tartalmazzák. (623/2015/OJBIT)

Egy volt hallgató, aki főiskolai tanulmányait műszaki informatika szakon 2000 szeptemberében kezdte meg, nyolc aktív félév alatt szerzett abszolutóriumot 2006 júliusában, záróvizsgáját pedig 2015 májusában teljesítette. Életkorára tekintettel érdeklődött a nyelvvizsga alóli mentesülés lehetőségéről, mivel 2004-ben töltötte be a negyvenedik életévét. A felsőoktatási intézményben arról kapott tájékoztatást, hogy oklevelét egy élő nyelvből történő alapfokú és/vagy középfokú sikeres nyelvvizsga után kaphatja meg. A panaszost tájékoztattuk a képzésére hatályos fenti jogszabályi rendelkezésekről, valamint arról, hogy a műszaki informatika szak képesítési követelményeit a műszaki felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 157/1996. (X. 22.) Korm. rendelet tartalmazza. A Korm. rendelet jogviszonyának kezdetekor hatályos (1999. VIII. 14. – 2001. VIII. 20.) rendelkezései között az azonos elnevezésű egyetemi és főiskolai szintű szakok esetén a műszaki felsőoktatás alapképzési szakjainak sajátos képesítési követelményeire vonatkozó 2. számú melléklet műszaki informatika szakra vonatkozó 3. pontja szerint a képzési idő főiskolai szinten hat félév. Az 5. pont szerint az ismeretek ellenőrzési rendszere az 1. számú melléklet 5. pontjában foglaltakra figyelemmel a diplomamunka vagy szakdolgozat témája informatikai feladat megoldása, az egyetemi szinten kötelező szigorlati tárgyak a matematika, a digitális ismeretek és a számítástechnika, a főiskolai szinten kötelező szigorlati tárgyak a matematika és a digitális ismeretek vagy a számítástechnika.

A Korm. rendeletnek a műszaki felsőoktatás alapképzési szakjainak általános képesítési követelményeiről szóló 1. számú melléklet 5.3.1. b) pontja szerint a záróvizsgára bocsátás feltétele főiskolai szinten legalább egy idegen nyelvből C típusú, alapfokú, állami – vagy azzal egyenértékű – nyelvvizsga. Mindezekre figyelemmel életkorára tekintettel a volt hallgató csak akkor mentesülhetett volna az oklevél kiállításához szükséges nyelvvizsga-követelmények alól, ha az előírt képzési idő alatt, vagyis hat félév alatt töltötte volna be a negyvenedik életévét.

Ez azt jelenti, hogy mivel 2000-ben kezdte meg tanulmányait, ezért nyelvvizsga mentességre akkor lett volna jogosult, ha 2003-ban töltötte volna be az előírt életkort. Ennek megfelelően a

beadványozónak az oklevél kiállításához legalább egy idegen nyelvből C típusú, alapfokú, állami vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát szükséges teljesítenie. Az idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgáztatásról és a külföldön kiállított, idegennyelv-tudást igazoló nyelvvizsga-bizonyítványok Magyarországon történő honosításáról szóló 137/2008. (V. 16.) Korm. rendelet 2. § (6) bekezdés b) pontja szerint az alapfokú nyelvvizsga az Európa Tanács Közös Európai Referenciakeretében ajánlott hatfokozatú rendszerben B1 szintnek felel meg. (548/2015/OJBIT)

A nyelvvizsga-követelmény alóli mentességgel kapcsolatban jelentős számban kaptunk megkereséseket a fogyatékossgal élő hallgatóktól is.

Az Nftv. generális szabályként tartalmazza, hogy a fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgához igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható, és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

Az Nftv. alapján a Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendelettel szabályozza a fogyatékossg megállapításának és igazolásának rendjét, a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elveket, az előnyben részesítési szempontokat és eljárási szabályokat. Ennek megfelelően korábban a 2006. évi végrehajtási rendelet, majd 2015. április 17. napjától a 2015. évi végrehajtási rendelet tartalmazza a fogyatékossgal élő hallgatókat megillető kedvezmények részletszabályait. A hozzánk forduló hallgatókat a beadvány benyújtása szerint hatályos jogszabályi rendelkezésekről tájékoztattuk.

A 2015. évi végrehajtási rendelet részletezi a fogyatékossgal élő hallgatók részére adható kedvezmények és mentességek szabályozását. A fenti generális szabályra figyelemmel kérelemre a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket kell megállapítania, illetve azok teljesítésétől el kell tekintenie szükség szerint akár több kedvezmény biztosításával, ha a fogyatékossgot igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára.

A 2015. évi végrehajtási rendelet megkülönböztet mozgáskorlátozott, hallássérült (siket, nagyothalló), látássérült (vak, aliglátó, gyengénlátó), beszéd fogyatékos (diszfázia,

diszlália, diszfónia, dadogás, hadarás, afázia, orrhangzós beszéd, dizartria, mutizmus, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar, centrális pöszeség, megkésett beszédfejlődés), pszichés fejlődési zavarral küzdő (így diszlexiás-diszgráfias-diszortográfias, diszkalkuliás, hiperaktív, figyelemzavarral küzdő, magatartásszabályozási zavarral /szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésével küzdő) hallgatót, valamint autizmussal élő hallgatót, és részletezi, hogy az adott fogyatékosághoz igazodóan milyen kedvezményekre, illetve mentességekre tarthat igényt. A diszkalkuliás, a figyelemzavarral, valamint a magatartásszabályozási zavarral küzdő hallgatókat kivéve a jogszabály megteremti a fogyatékosággal élő hallgatóknak a mentesítést a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól, azonban halmozott fogyatékoság esetén a felsorolt előnyben részesítések bármelyike adható, figyelembe véve a hallgató egyéni szükségleteit. Fontos kiemelni továbbá, hogy a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alóli mentesítés megilleti azt a fogyatékosággal élő volt hallgatót, aki záróvizsgát tett és hallgatói jogviszonya megszűnt, de a szakképzettség megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga kötelezettségét nem teljesítette. Kizárja azonban a jogszabály a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alóli mentesítést a doktori képzés tekintetében, így az nem illeti meg a doktori képzésre jelentkező hallgatót, a doktorandusz hallgatót, illetve a doktorjelöltet.

A fenti kedvezményekre a fogyatékosággal élő hallgató akkor jogosult, ha a hallgató fogyatékoságának típusát és mértékét, annak végleges vagy időszakos voltát az alábbiak szerint meghatározott szakvéleménnyel igazolja. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékosága, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, és erre tekintettel a tanulmányai, illetve az érettségi vizsga során kedvezményben részesült, a fogyatékoság, sajátos nevelési igény a megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálati intézmények, illetve azok megyei vagy országos szakértői bizottságként eljáró tagintézményei (valamint jogelődjeik közül a tanulási képességvizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok, és az országos szakértői és rehabilitációs bizottságok) által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékosága, sajátos nevelési igénye a középfokú tanulmányok ideje alatt nem állt fenn, illetve fogyatékoságra, sajátos nevelési igényre tekintettel a tanulmányai és az érettségi vizsga során kedvezményben nem részesült, a fogyatékoság a rehabilitációs szakértői szerv, illetve annak jogelődei által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. (56/2015/OJBIT, 631/2015/OJBIT)

Egy hallgató pánikbetegségére és epilepsziájára tekintettel érdeklődött az őt – állapotára tekintettel – megillető kedvezményekről és mentességekről. A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján tájékoztattuk arról, hogy milyen esetben engedélyez a jogszabály nyelvvizsga-mentességet. Tekintettel arra, hogy a hallgató tájékoztatása szerint esetében a rendeletben foglaltak szerinti

idegen nyelvi követelmények teljesíthetőségére vonatkozó szakértői vizsgálatra még nem került sor, ezért informáltuk az igazolás rendjéről is. (236/2015/OJBIT)

Egy figyelemzavaros hiperaktivitás-zavarral élő jelentkező kérte hivatalunk tájékoztatását arról, hogy megkezdheti-e doktori képzésben a tanulmányait abban az esetben, ha nyelvvizsga-bizonyítvánnyal nem rendelkezik. Tájékoztatása szerint az idegennyelvi követelményeknek egészségügyi állapota miatt nem tud eleget tenni. A felsőoktatásba jelentkezőt tájékoztattuk, hogy a hatályos szabályozás szerint a doktori képzés tekintetében nem illeti meg a doktori képzésre jelentkező hallgatót, a doktorandusz hallgatót, illetve a doktorjelöltet a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alóli mentesítés. (369/2015/OJBIT)

Egy volt hallgató nyelvvizsga-bizonyítvány hiányában szeretne volna átvenni az oklevelét. Beadványában előadta, hogy nyelvtanfolyamon beszédhibája miatt nem tudott részt venni. Tájékoztatottuk a volt hallgatót, hogy beszéd fogyatékos (diszfázia, diszlália, diszfónia, dadogás, hadarás, afázia, orrhangzós beszéd, dizartria, mutizmus, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar, centrális pöszesség, megkésett beszédfejlődés) esetén mentesíthető a hallgató a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól, de szükséges a 2015. évi végrehajtási rendeletben foglalt szabályok szerint az állapotról szóló igazolás. A megfelelő szakvélemény benyújtását követően a felsőoktatási intézmény dönt a nyelvvizsgatételi kötelezettség alóli mentesítésről a fent hivatkozott rendelkezések és a szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján. (438/2015/OJBIT)

Egy hallgató diszgráfiája ellenére teljesítette a felsőfokú nyelvvizsga szóbeli részét, azonban az írásbeli vizsga nem sikerült, így az iránt érdeklődött a beadványozó, hogy van-e lehetőség kizárólag az írásbeli vizsga alóli mentesítésre. A beadványozót tájékoztattuk a diszgráfia esetén adható kedvezményekről, valamint a mentesítési kérelem benyújtásához szükséges igazolás rendjéről. (627/2015/OJBIT, 658/2015/OJBIT)

Egy volt hallgató a mesterképzés képzési és kimeneti követelményeit az idegennyelvi követelmény kivételével teljesítette. A beadványozó tájékoztatásunkat kérte az állami ösztöndíj visszafizetése alóli mentességgel összefüggésben a tartós betegség kritériumairól. Az Nftv. vonatkozó rendelkezése alapján, ha a hallgató az oklevelét tartós betegsége, balesete, szülés miatt nem képes megszerezni, akkor a magyar állami ösztöndíj feltételei teljesítésének nyilvántartásáért felelős szerv a volt magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató kérelmére a 48/A. § a) pontja alapján meghatározott feltételt teljesítettnek tekinti.

Az Nftv. végrehajtásához szükséges egyes rendelkezésekről szóló 248/2012. (VIII. 31.) Korm. rendelet 9. § (10) bekezdése alapján az Nftv. 48/O. §-a szerinti tartós betegségre tekintettel mentesítésben az részesül, aki a Cstv. 4. § f) pont fb) alpontja szerinti állapotát, illetve a magasabb összegű családi pótlékra jogosultságát tartós betegségére tekintettel igazolja. Ezzel összefüggésben tehát a kérdésre vonatkozó értelmező rendelkezés szerint tartósan beteg az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt

sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll.

Ezen kívül tájékoztattuk a panaszost a fogyatékossgal élő hallgatót megillető kedvezményeokról, mentességekről, valamint a szükséges igazolási rendről. (437/2015/OJBIT)

Egy egyesület vezetője fordult hozzánk, és a diszlexiával élő hallgatóknak járó könnyítésekről és mentesítésekről érdeklődött.

A fentiekben ismertetett jogszabályi rendelkezések mellett tájékoztattuk a beadványozót, hogy a diszlexiás-diszgráfias-diszortográfias hallgató részére adható kedvezmények a következők: az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsga vagy szóbeli helyett írásbeli vizsga, írásbeli vizsga esetén a nem fogyatékossgal élő hallgatók számára megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési idő, a vizsgán a szükséges segédeszközök (különösen számítógép, írógép, helyesírási szótár, értelmező szótár, szinonima szótár) biztosítása, mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. (471/2015/OJBIT)

A felsőoktatásban tanuló fogyatékossgal élő hallgatók oktatáshoz történő egyenlő hozzáférési esélyeit érintő eszközbeszerzéssel kapcsolatban érkezett panasz hivatalunkhoz.

Az egyik felsőoktatási intézményt képviselve a fogyatékosügyi koordinátor azért fordult hozzánk, mert a fogyatékossgal élő hallgatók után kapott normatívát nem tudták elkölteni, tekintettel arra, hogy jogszabály zárta ki a százezer forint feletti eszközbeszerzést, valamint minden informatikai eszköz beszerzését. Ez meggátolta többek között a Neptun akadálymentesítését, illetve Braille nyomtató beszerzést. A beszerzési tilalom részleges feloldása rendkívül indokolt esetben, egyedi kérelemre engedélyezhető. Az ügyben megkerestük az illetékes minisztériumokat és államtitkárokat, és egyeztetést kezdeményeztünk a kérdéstről, melynek hatására egyedi ügyben feloldásra került a beszerzési tilalom. (275/2015/OJBIT)

A HALLGATÓK ÁLTAL FIZETENDŐ DÍJAK, TÉRÍTÉSEK ÉS A RÉSZÜKRE NYÚJTHATÓ TÁMOGATÁSOK

A finanszírozás tekintetében a kiinduló kérdés mindig az, hogy a hallgató állami ösztöndíjas (államilag támogatott), állami részösztöndíjas vagy önköltséges (költségtérítéses) képzésben vesz részt. Az idei évben is számos hallgató fordult hozzánk e kérdéskörrel kapcsolatban.

Az Nftv. szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a rektor – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint.

A felsőoktatási intézményeknél nem kizárólag tanulmányi ügyekben kérelmezhetnek méltányosságot a hallgatók, hanem önköltség megfizetésével kapcsolatban is. A méltányosság olyan általános rendelkezéstől történő eltérés a hallgató szempontjából kedvező irányba, amelyet a norma bizonyos kivételes esetekben lehetővé tesz a jogalkalmazó számára. A méltányossági jogkör gyakorlója a körülményeket mérlegelve jár el, és a kérelmező javára eltekinthet a meghatározott feltételektől. A méltányossági döntés meghozatala során az intézmény nagyfokú szabadsággal rendelkezik, rá van bízva, hogy melyiket választja a több, egyaránt jogszerű megoldás közül. Jogszerűen dönt, ha a kérelemben foglaltaknak eleget tesz, és akkor is jogszerűen jár el, ha elutasítja azt.

Egy panaszos hallgató önköltségmentesség tárgyában benyújtott méltányossági kérelme nem került elbírálásra. Beadványában a hallgató előadta, hogy 2014 szeptembere óta folytat tanulmányokat. A panaszos egyéni önköltségcsökkentési kérelmet adott be a 2014/2015. tanév őszi félévére, amely kérelmet az illetékes bizottság elbírálta, és a hallgató önköltségének csökkentését engedélyezte, így tandíjából 78.000,- Ft kedvezményt kapott. A panaszos előadta, hogy ugyanezen oktatási időszak vonatkozásában egyéni kérelmével párhuzamosan több hallgatótársával együtt méltányossági kérelmet írt önköltség megfizetésének mentessége tárgyában. A hallgató kérelme indoklásában a tanári mesterképzés jellegére hivatkozott. Miután minden válaszadási határidő lejárt, a panaszos kérelemmel fordult a felsőoktatási intézmény vezetőjéhez, amelyben tájékoztatta a korábbi méltányossági kérelemről és a válaszadás hiányáról. Ezt követően az oktatási dékánhelyettestől kapott levelet, aki a méltányossági kérelemre nyújtott válasz elmaradását azzal indokolta, hogy a kérvényt aláírók egyénileg adtak be önköltségcsökkentés iránti kérelmet. Ezek a kérelmek egyedileg kerültek elbírálásra, minden hallgató határozatot kapott a döntésről. Az oktatási dékánhelyettes megítélése szerint az egyedileg beadott kérelmek felülírták a csoportos kérelmet, a hallgatók pedig, többek között a panaszos is, egyénileg választ kapott a kérelmére. A hallgató sérelmezte az eljárással kapcsolatban azt, hogy a két külön tárgyban benyújtott kérelme közül csak az egyéni önköltségcsökkentés iránt benyújtott kérvénye került elbírálásra. Erre tekintettel a méltányossági önköltségmentesség iránt benyújtott kérelmét továbbra is fenntartotta.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, amely során megállapításra került, hogy a csoportosan benyújtott méltányossági kérelem, amelynek tárgya az önköltség megfizetése alóli mentesség, nem került elbírálásra. Mindezekre figyelemmel kezdeményeztük, hogy a felsőoktatási intézmény vezetője tegye meg a szükséges lépéseket a hallgató által méltányosság tárgyában benyújtott kérelem elbírálására, valamint a hallgató mielőbbi értesítésére. Az intézmény a kezdeményezésünket elfogadta. (18/2015/OJBIT)

Speciális kérdés a fizetési kötelezettségek között az ún. kredittúllépésért fizetendő összeg. Ez a kötelezettség érinthet minden – akár állami ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő – hallgatót, aki meghatározott mértéken felüli kreditet vesz fel.

Egy hallgató kreditelszámolással kapcsolatban előadta, hogy 2011 februárjában kezdte meg tanulmányait kommunikáció és médiatudomány szakos mesterképzésen, tanulmányait 2013. tavaszi félévében szándékozta befejezni. Ekkor azonban kiírásra került a kredit elszámolásának

összege, amelynek értelmében a rá vonatkozó 132-es kredithatárt 43 kredittel lépte túl. Ebből a mennyiségből 23 kredit szándékos túllépését a panaszos elismeri, azonban a „Szakdolgozat” 20 kreditet érő kurzus újrafelvételéért a felsőoktatási intézmény hibás tájékoztatását okolja.

Hivatalunk vizsgálatot indított az ügyben, amely során megállapításra került, hogy a felsőoktatási intézmény írásban eleget tett az előzetes tájékoztatási kötelezettségének, továbbá az abszolutórium teljesítéséhez a tantárgy ismételt felvétele sem volt kötelező abban az esetben, ha a hallgató 100 kredittel már rendelkezett tanulmányai során. (83/2015/OJBIT)

Az Nftv. meghatározza, hogy felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben egy személy tizenkét féléven át folytathat tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben, a tíz félévet meghaladó képzési idejű osztatlan képzés esetén maximum tizennégy félév, míg a doktori képzésben részt vevő hallgató támogatási ideje legfeljebb hat félév. Ha a hallgató kimerítette a rendelkezésre álló támogatási idejét, a tanulmányait önköltséges képzési formában folytathatja. (35/2015/OJBIT)

Egy általános orvosi szakon tanulmányokat folytató hallgató fordult hozzánk, aki korábban fogorvosi végzettséget szerzett. Azért fordult hivatalunkhoz, mert vélhetően az eddig felhasznált támogatási idejére figyelemmel nem fogja tudni magyar állami ösztöndíjas képzésben befejezni jelen képzését. Álláspontunk szerint az állam a hatályos jogi szabályozással, a tizenkét félév, valamint a tíz félévet meghaladó osztatlan képzés esetén rendelkezésre álló tizennégy félév magyar állami ösztöndíjas képzéssel teljesíti a felsőoktatáshoz való jog alapján fennálló alkotmányos kötelezettségét. A magyar állami ösztöndíjas képzések körének meghatározásával a jogalkotó célja annak biztosítása volt, hogy az alapképzések, mesterképzések és osztatlan képzések képzési és kimeneti követelményeiben megtalálható képzések képzési idejére is figyelemmel minden állampolgár lehetőséget kapjon legalább egy felsőfokú végzettség megszerzésére. Tájékoztatottuk a panaszost a hallgatói hitel lehetőségéről. (570/2015/OJBIT)

A magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésre történő átvétel az alábbiak szerint lehetséges. A magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató köteles az általa folytatott, magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott adott képzésen a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tanulmányi idő alatt, de legfeljebb a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott képzési idő másfélszeresén belül megszerezni az oklevelet. Ezen kötelezettség azonban a szakváltást nem korlátozza. Az Nftv. 48/B. § (6) bekezdése értelmében mindezt alkalmazni kell a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre átvétel alapján hallgatói jogviszonyt létesítő hallgatóra is. A szakváltás történhet a képzés munkarendjének, nyelvének, helyének megváltoztatásával, átvétellel, felvételi eljárás útján. A felvételi eljárás útján történő szakváltás a végbizonyítvány nélkül befejezett felsőoktatási képzést követő egy éven belül teljesített beiratkozással lehetséges. Szakváltás esetén a feltételek teljesítése szempontjából az újabb szak képzési ideje, képzési költsége az irányadó.

Egy beadványozó arról érdeklődött, hogy lehetséges-e állami ösztöndíjjal támogatott képzésről átvételt nyerni egy másik felsőoktatási intézmény ugyanilyen képzésére. A finanszírozásra tekintettel a fogadó felsőoktatási intézmény tájékoztatása szerint csak önköltséges képzésre teszik

lehetővé az átvételt. A beadványozót tájékoztattuk az átvétel, a kreditátvitel és a finanszírozási forma részletszabályairól. A jogszabály szerint lehetséges az átvétel magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésre, ennek azonban korlátja lehet többek között a fogadó felsőoktatási intézményben rendelkezésre álló helyek száma. Az átvételre vonatkozó további feltételek, valamint a korábbi tanulmányok beszámításának lehetőségei a felsőoktatási intézmény szabályzataiban vannak lefektetve, így javasoltuk a panaszosnak, hogy a fogadó intézmény által előírt részletszabályokról a fogadó felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódjon. (641/2015/OJBIT)